

EUROOPAN TIETOSUOJAVALTUUTETTU

Tiivistelmä Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunnosta, joka koskee komission tiedonantoa ”Internetpolitiikka ja internetin hallinto – Euroopan rooli internetin hallinnon tulevaisuuden muokkaamisessa”

(Koko lausunto on luettavissa englanniksi, ranskaksi ja saksaksi Euroopan tietosuojavaltuutetun verkkosivuilla www.edps.europa.eu)

(2014/C 246/04)

I. JOHDANTO

I.1. Euroopan tietosuojavaltuutetun kuuleminen

1. Euroopan komissio julkaisi 12. helmikuuta 2014 tiedonannon internetpolitiikasta ja internetin hallinnosta (jäljempänä ’tiedonanto’) ⁽¹⁾. Tiedonanto annettiin Yhdysvaltojen kansallisen turvallisuusviraston internetissä (ja sen kautta) käyttämiä laajamittaisia vakoiluohjelmia koskevien paljastusten jälkeen. Paljastukset heikensivät internetiä ja sen nykyistä hallintomallia kohtaan tunnettua luottamusta ja antoivat aihetta välittömiin uudistuksiin.
2. Euroopan tietosuojavaltuutettu pitää valitettavana, ettei häntä kuultu ennen tiedonannon julkaisemista. Koska internetin hallinto ja yksityisyyttä ja tietosuojaa koskevat oikeudet liittyvät läheisesti toisiinsa, Euroopan tietosuojavaltuutettu on päättänyt antaa tämän lausunnon omasta aloitteestaan asetuksen N:o 45/2001 41 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

I.2. Tiedonannon sisältö

3. Tiedonannossa ehdotetaan yhteistä eurooppalaista visiota internetin hallinnosta. Sillä pyritään muun muassa ja erityisesti
 - puolustamaan ja edistämään perusoikeuksia ja demokraattisia arvoja sekä monenvälisiä hallintorakenteita, jotka perustuvat selkeisiin sääntöihin ja näiden oikeuksien ja arvojen kunnioittamiseen,
 - edistämään yhtenäistä ja pirstaloitumatonta verkkoa, jota koskevat samat lait ja normit, joita sovelletaan muilla elämänaloilla; verkkoa, jossa yksityishenkilöt voivat hyötyä oikeuksistaan ja oikeussuojakeinoista, jos kyseisiä oikeuksia loukataan ⁽²⁾.
4. Tämän saavuttamiseksi tiedonannossa keskitytään tärkeimpiin osa-alueisiin, joilla on merkitystä internetin monimutkaisen hallintoekosysteemin kannalta, nimittäin internetin hallintoperiaatteiden, yhteistyöpuitteiden ja keskeisten internettoimintojen kehittämiseen. Siinä esitetään myös konkreettisia ehdotuksia siitä, miten nykyistä monenvälistä mallia voitaisiin vahvistaa. Lopuksi siinä tarkastellaan ennakoivasti muutamia avainkysymyksiä, joihin on internetin hallinnon yhteydessä jatkossa puututtava. Näitä ovat teknisten normien ja internetpolitiikan tiivis vuorovaikutus, luottamuksen palauttamisen tärkeimmät haasteet sekä toimivaltakysymysten ja lainsäädäntöjen ristiriitaisuudet.
5. Uudistuksen peruseriaatteisiin pitäisi komission mielestä kuulua internetin hallintotavan entistä suurempi läpinäkyvyys, vastuullisuus ja osallistavuus.
6. Komissio asettaa uudistuksen lähtökohdiksi perusvapaudet ja ihmisoikeudet, joista ”ei neuvotella” ja joita ”on suojattava verkossa” ⁽³⁾.

I.3. Lausunnon tarkoitus

7. Tiedonannon julkaisemisen jälkeen keskustelu internetin hallinnon kehittämisestä on jatkunut erityisesti maaliskuussa 2014 Singaporessa pidetyssä ICANNin kokouksessa ja Brasiliassa huhtikuussa 2014 järjestetyssä internetin hallinnon tulevaisuutta käsittelevässä kokouksessa (NetMundial). Keskustelut jatkuvat Lontoossa kesäkuussa 2014 järjestettävässä ICANNin kokouksessa.

⁽¹⁾ COM(2014) 72 final.

⁽²⁾ Ks. tiedonannon s. 2.

⁽³⁾ Komission varapuheenjohtaja Neelie KROES, lehdistötiedote IP/14/142, 12.2.2014.

8. Euroopan tietosuojavaltuutettu haluaa osallistua keskusteluun tällä lausunnolla, sillä internetin hallinnon uudistuksilla on todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia kansalaisiin ja heidän perusoikeuksiinsa, etenkin yksityisyyttä ja tietosuojaa koskeviin oikeuksiin. Vaikka tässä lausunnossa käsitellään maailmanlaajuisesta kysymystä ja otetaan huomioon maailmanlaajuinen kehitys, siinä keskitytään toimiin, joilla Euroopan unioni ja sen toimielimet voivat vaikuttaa keskusteluun ja internetin hallintorakenteisiin ja -prosesseihin.
9. Tämä lausunto sisältää kolme osaa. Lausunnon II osassa käsitellään internetin hallinnon ja yksityisyyden ja tietosuojan välistä tiivistä suhdetta. Lausunnon III osassa tarkastellaan, miten nykyinen EU:n lainsäädäntöjärjestelmä voi auttaa internetin muokkaamisessa, ja keskitytään toimenpiteisiin ja sääntöihin, joilla varmistetaan, että kansalaisten oikeutta yksityisyyteen ja tietosuojaan kunnioitetaan asianmukaisesti. Lausunnon IV osassa käsitellään lisätoimia, jotka ovat sekä toivottavia että välttämättömiä internetin hallinnon muokkaamiseksi tyydyttävällä tavalla ja joiden tavoitteena on antaa oikea-aikainen vastaus internetin päivittäin esille tuomiin kysymyksiin.

V. PÄÄTELMÄ

67. Euroopan tietosuojavaltuutettu suhtautuu myönteisesti komission pyrkimyksiin määritellä tärkeimmät osat alueet, joita on tarpeen uudistaa, sillä vakoiluskandaalit ovat horjuttaneet internetin käyttäjien luottamusta internetiin demokraattiseen keskusteluun osallistumisen välineenä.
68. Komissio on myöntänyt internetin hallinnon yhteisen ja aidosti maailmanlaajuisen hallinnon mallin tarpeen, ja siksi se on sitoutunut lukuisiin aloitteisiin, joilla uudistusprosessista pyritään tekemään mahdollisimman osallistava ja avoin.
69. Euroopan tietosuojavaltuutettu on esittänyt komission ehdotusten ja toimien pohjalta lukuisia ehdotuksia, joilla pyritään käsittelemään tehokkaasti tärkeitä kysymyksiä, jotka koskevat yksityisyyden ja tietosuojan ja internetin välistä tiivistä suhdetta.
70. Euroopan tietosuojavaltuutetun huomautuksissa keskitytään seuraaviin seikkoihin:
 - Internetpolitiikasta käytävissä keskusteluissa pitäisi ottaa huomioon yksityisyyttä ja tietosuojaa koskevien perusoikeuksien luonne. Nämä oikeudet ovat käyttäjien verkkovuorovaikutuksen perustana, ja niitä pitäisi suojata sekä verkossa että verkon ulkopuolella.
 - Internetin hallinnosta käytäviin keskusteluihin on asetettava etusijalle yksityisyyttä ja tietosuojaa koskevat kysymykset.
 - Internetin hallintoa koskevan monenvälisen lähestymistavan puitteissa Euroopan tietosuojavaltuutettu tukee toimenpiteitä, joilla varmistetaan laaja sidosryhmäedustus, mukaan lukien tietosuojaviranomaisten roolin tunnustaminen tietosuojasääntöjen täytäntöönpanon yhdenmukaisuuden parantamisessa maailmanlaajuisesti.
 - Euroopan tietosuojavaltuutettu suhtautuu myönteisesti siihen, että komissio on sitoutunut edistämään keskeisen lainsäädännön, erityisesti ehdotetun yleisen tietosuoja-asetuksen, pikaista hyväksymistä. Internetin hallinnon uudistukseen olisi sisällytettävä rekisteröityjen oikeuksien vahvistaminen ja tietojen poistamista koskeva oikeus.
 - Komission olisi edistettävä laaja-alaista lähestymistapaa internetin hallintoon ja varmistettava henkilötietojen käsittelyn turvallisuus. Kehotamme komissiota toteuttamaan toimia, joilla helpotetaan turvallisuutta koskevien toimintalinjojen globaalia koordinaointia, sillä näihin toimintalinjoihin sisältyvät ristiriidat vaarantavat sekä turvallisuuden että tietosuojan.
 - Euroopan tietosuojavaltuutettu on tyytyväinen komission viittaukseen teknisen suunnittelun ja tietosuojan väliseen tiiviiseen suhteeseen. Euroopan tietosuojavaltuutettu kannustaa komissiota edistämään optimaalisten tietosuojanormien sisällyttämistä tekniikkaan suunnittelun varhaisessa vaiheessa (*sisäänrakennettu tietosuoja ja oletusarvoinen tietosuoja*)

- Verkon neutraliteetin osalta Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelee painokkaasti – rajoittamatta kuitenkaan parhaillaan käytävää keskustelua verkon neutraalisuudesta – että lopullisessa ratkaisussa pitäisi saavuttaa laaja yksimielisyys sovellettavista periaatteista ja tarpeesta ottaa käyttöön riittävät suojatoimet käyttäjien ja heidän oikeuksiensa suojaamiseksi.
- Euroopan tietosuojavaltuutettu tukee komission pyrkimyksiä ratkaista pikaisesti internetin yhteydessä usein esiin tulevia lainsäädäntöristiriitoja, jotka vaarantavat käyttäjien yksityisyyttä ja tietosuojaa koskevat oikeudet. Euroopan tietosuojavaltuutettu ehdottaa myös, että toimivaltaristiriitoja koskevissa tapauksissa kuluttajille annetaan täydentäviä ja tarkempia tietoja tietosuojalainsäädännöstä ja heitä koskevien tietojen käsittelyyn sovellettavista suojatoimista.
- Euroopan tietosuojavaltuutettu pyytää komissiota ja muita yksityisiä ja julkisia sidosryhmiä toteuttamaan entistä tehokkaampia toimia kansainvälisen yhteistyön vahvistamiseksi tietosuojan alalla ja yleisten teknisten normien ja tietosuojanormien lähentämiseksi.
- Euroopan tietosuojavaltuutettu odottaa, että komissio osoittaa johtajuutta ja edistää keskusteluja internetin uudesta hallintomallista. Euroopan tietosuojavaltuutettu kannustaa komissiota erityisesti edistämään EU:n tietosuojanormeja ja rohkaisemaan kolmansia maita hyväksymään asiaa koskevat kansainväliset tietosuojanormit. Euroopan tietosuojavaltuutettu tukee myös sellaisen kansainvälisen säädöksen antamista, jossa vaaditaan tiedustelu- ja lainvalvontaelimiä noudattamaan tietosuojanormeja.

Tehty Brysselissä 23 päivänä kesäkuuta 2014.

Giovanni BUTTARELLI

Euroopan apulaistietosuojavaltuutettu
